

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Актуальність інвестиційної активності підприємств в економічному аспекті полягає в тому, що в умовах розвитку ринкових відносин інвестування є не тільки джерелом одержання майбутніх вигод підприємствами, а й являється основним фактором зростання економіки країни в цілому, тому проблема залучення іноземних інвестицій і досі є актуальною. На сьогодні Україна має широкі інвестиційні можливості, але через макроекономічну нестабільність та недостатність правових гарантій захисту інвестованих коштів потенційні інвестори втрачають бажання проводити інвестиційну діяльність на території держави.

Аналіз останніх джерел досліджень та публікацій. Проблема підвищення інвестиційної привабливості Донецької області займає важливе місце у науковій періодиці регіональних проблем. Це питання досліджують не тільки відомі вітчизняні, а й іноземні науковці, серед яких слід відзначити таких авторів, як А. Аніскін [1], А. Асаул [2], М. Змієнко [3], В. Кучко-Бадіна [4], В. Мамаєв [5], А. Мерзляк [6], В. Онищенко [7], Б. Райзберг [8], В. Ступницький [9], Т. Семенова [10] та багато інших. В той же час залишається достатня кількість невисвітлених питань стосовно інвестиційної привабливості регіону, що породжує необхідність подальших досліджень в області виявлення основних факторів, які впливають на її формування.

Метою нашої статті є аналіз процесу залучення іноземних інвестицій в Донецький регіон та перспективи його привабливості для інвесторів.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна привабливість регіону визначається як „відповідність регіону основним цілям інвесторів, що полягають у прибутковості, безризиковості та ліквідності інвестицій”; „рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного регіону”; або як „становище регіону в той чи інший момент часу, тенденції його розвитку, що відображаються в інвестиційній активності” [15].

Донецька область, зокрема і Донбас, загалом, мають хороші перспективи для залучення інвестицій. Ідеальне географічне розташування дозволяє отримувати вигоди від міжнародних торгових потоків і транспортних коридорів, які проходять їхньою територією. Можливо легко виходити на європейський ринок

через порти Азовського і Чорного морів. При цьому, через Чорне море можна швидко дістатися до ринків Туреччини і Близького Сходу. Особливе значення для інвестиційної привабливості України має сусідство з Росією, що є однією із динамічних економік країн BRICS (Brazil, Russia, India, China, South Africa) і представляє собою найважливіший ринок для українських експортерів. Тому стимулювання інвестицій має велике значення для успішного розвитку України й Донецька в довгостроковій перспективі [17].

Аналіз попередніх досліджень показав, що в останні роки спостерігається збільшення прямих іноземних інвестицій в Донецький регіон. Так, в січні 2005 року Донецька область отримала понад 500 млн доларів, а на початку 2012-го – вже 2 млрд 652 млн у.о.

За даними Головного управління статистики у Донецькій області [18] найбільш ефективна інвестиційна діяльність припадала на 2008 рік, у 2009 році спостерігалось погіршення стану регіону, але вже у 2010 році відбулось зростання майже усіх показників (окрім інвестицій в основний капітал, які зменшилися на 1913 млн дол. США або на 14,73%).

На рис. 1 видно, що головним джерелом інвестування залишалися власні кошти (72,6%).

Кошти держави (8,4%) та місцевого бюджету (3%) склали доволі незначну частину, при цьому різко знизилась іноземні інвестиції (0,3%), а інші джерела інвестування (15,7%) почали зростати. Це свідчить не тільки про різке зниження обсягу іноземних інвестицій у 2010 році, а й про негативні тенденції.

Загальною метою розвитку регіону є створення таких умов, які забезпечать порівняно високі і стійкі темпи економічного зростання, підвищення соціального рівня населення, стабілізацію фінансової безпеки регіону. Таким чином, основою економічного зростання можуть стати інновації, оскільки вони є головним фактором збільшення конкурентних переваг, таких як зниження собівартості, підвищення якості, освоєння нових ринків, поліпшення іміджу країни [21].

В умовах ринкової економіки активна роль в стратегічному розвитку належать інвестиційній політиці, яка, як відомо, включає основні елементи: вибір джерел і методів фінансування інвестицій; визначення термінів реалізації; вибір органів, відповідальних за реалізацію інвестиційної політики; створення необхід-

ної нормативно-правової бази функціонування ринку інвестицій; створення сприятливого інвестиційного клімату. Для інвестора є важливою ефективність функціонування регіону і ризику. Відомо, що в забезпеченні ефективності особливу роль грає його інвестиційна привабливість, у зв'язку з цим точна і об'єктивна оцінка потенціалу і ризиків є однією з пріоритетних завдань, рішення якої дозволить згодом обґрунтувати адекватні заходи з підвищення інвестиційної привабливості [22].

Попередній досвід показав, що перспективними напрямками залучення інвестицій є машинобудування, гірничо-металургійна і енергетична сфера, особливо використання альтернативних джерел енергії. Також для підвищення перспективності інвестування агропромислового комплексу посприяє впровадження в країні повноцінного ринку землі. Важливою сферою для інвестицій вважається транспортна інфраструктура і індустрія туризму з урахуванням досвіду проведення Євро-2012 [19].

Залучення інвестицій в українські підприємства пов'язане з інвестиційною привабливістю об'єкта інвестування. Оцінка інвестиційної привабливості потенційного об'єкта інвестування – це перший крок під час прийняття інвестиційного рішення. Ціль об'єкта інвестування – підвищення інвестиційної привабливості та залучення максимально можливого обсягу інвестицій.

В умовах ринкового господарювання в підприємств з'явилася необхідність і можливість самостійно визначати напрямки своєї інвестиційної діяльності, джерела і заходи (засоби) досягнення поставлених цілей, тобто самостійно формувати інвестиційну політику. Будь-який перехідний період в економічній системі характеризується високим динамізмом, що вимагає від кожного суб'єкта господарювання швид-

кої реакції на зміну ситуацій в економіці держави, здатності корегувати свої практичні кроки. Наявність у підприємства таких якостей забезпечує йому можливість розвиватися, поступово переходити від одного стану до якісно нового [23].

Якщо проаналізувати тенденцію залучення іноземних інвестицій в Україну, то загальна характеристика надходження прямих іноземних інвестицій в термін з 2007 по 2010 роки (рис. 2) свідчить про їх повільне зростання.

Якщо проаналізувати тенденцію залучення іноземних інвестицій в Україну, то загальна характеристика надходження прямих іноземних інвестицій в термін з 2007 по 2010 роки (рис. 2) свідчить про їх повільне зростання.

22 жовтня 2012 року в Донецьку відбулось відкриття V Міжнародного інвестиційного саміту, який було присвячено питанням впровадження програми економічної реформи на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». У його роботі взяв участь Президент Віктор Янукович, який відвідав Донецьку область з робочою поїздкою. „Вже п'ятий рік поспіль міжнародний саміт об'єднує провідних вітчизняних і зарубіжних інвесторів, – звертаючись до учасників заходу, зазначив він. – Саміт став своєрідною платформою для розвитку української економіки та залучення інвестицій. І за ці роки нам вдалося подолати дуже складний шлях від глибокої економічної кризи до виходу нашої економіки на траєкторію зростання. Україна знаходиться зараз на важливому етапі розвитку, адже перед нами стоїть амбітне завдання: забезпечити стійке зростання економіки за рахунок структурної перебудови та переведення її на інноваційно-інвестиційну модель розвитку” [19].

Таким чином, розробляючи інноваційно-інвести-

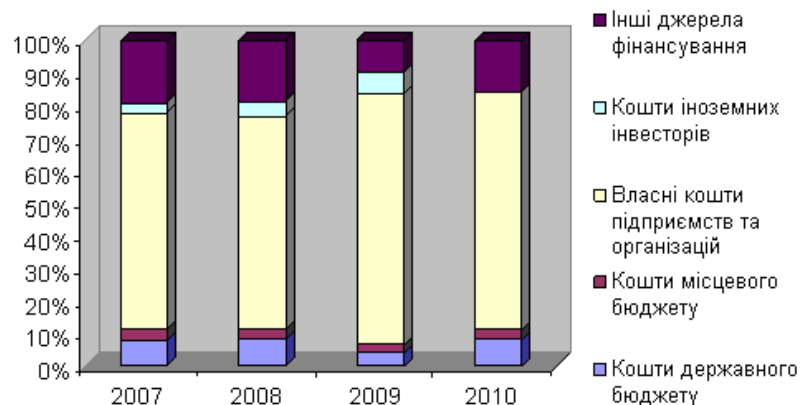

Рис. 1. Структура джерел фінансування Донецької області у 2007 – 2010 роках [18]

ційну стратегію розвитку регіону, необхідно насамперед відштовхуватися від його конкурентних переваг у цій сфері. Однією з головних переваг є інвестиційна привабливість регіону, тобто визначення, наскільки певний регіон є привабливим для потенційного інвестора. Такі фактори, як економічна та політична нестабільність, зростання рівня соціальної напруженості, інфляція, недосконалість кредитно-фінансової системи та законодавчої бази, недовіра населення до уряду можуть змусити інвесторів задуматися про доцільність вкладення коштів. Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку регіону має враховувати дані аспекти, сприяти стабілізації ситуації та подальшому соціально-економічному розвитку регіону [24].

Але різні регіони України не однакові з економічної точки зору. Вони відрізняються за структурою економіки – на сході країни домінує промислове виробництво, у Криму й Карпатах – туризм, а у великих містах головну роль відіграє сектор послуг. Різняться й обсяги економік регіонів. Так, наприклад, валовий регіональний продукт (ВРП) Києва більш ніж вдесятеро перевищує ВРП Хмельницької, Закарпатської або Волинської областей. Відрізняється інвестиційна привабливість регіонів, рівні безробіття. Іншими словами, регіони України мають різні рівні розвитку.

Тому для можливості порівняння різних регіонів України за рівнем їх економічного розвитку запропоновано використовувати методіку рейтингової оцінки, яку розробив та розрахував *Павло Кухта* [26].

Порівняння здійснюється за п'ятьма показниками:

1. Валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення. Цей показник дозволяє оцінити продуктивність економіки регіону, а також її обсяг у перерахуванні на одного мешканця.

2. Динаміка ВРП в 2007 – 2010 роках. Динаміка ВРП після кризи дає уявлення про стійкість економіки регіону до кризових явищ і про надійність місцевої економічної моделі.

3. Зайнятість на малих підприємствах на 100 людей населення. Малі підприємства – ключова ланка в сучасній економіці. Вони мають принципове значення для якості економічного росту і є важливим джерелом зайнятості в регіоні. Відповідно, їхня кількість щодо населення регіону дає уявлення про те, наскільки якісно цей регіон розвивається.

4. Рівень безробіття. Чим повніше економіка використовує наявні ресурси, зокрема, людські, тим вона ефективніша. Високе безробіття означає, що велика кількість потенційних працівників залишаються не задіяними в продуктивній діяльності. Низька – що, навпаки, люди знаходять собі застосування і їхні можливості не витрачаються дарма.

5. Валове нагромадження основного капіталу на душу населення з 2005 по 2011 роки. Нагромадження основного капіталу – інвестиції – показує інвестиційну привабливість регіону.

За кожним з показників регіони ранжуються від 1-го до 27-го місця. Потім для кожного регіону розраховують інтегральний показник за наступною формулою:

$$R = (Y_c + DY + E_s + U + I) / 5, \text{ де} \quad (1)$$

R – інтегральний показник, що визначає місце регіону в рейтингу;

Y_c – місце регіону по ВРП на душу населення в 2010 році;

DY – місце регіону по зміні реального ВРП із 2007-го по 2010-й;

E_s – місце регіону по зайнятості на малих підприємствах в 2010 році;

U – місце регіону по рівню безробіття в 2011 році;

I – місце регіону по валовому нагромадженню капіталу в 2005 – 2011 роках на душу населення.

Отриманий у такий спосіб інтегральний показник і визначає положення регіону в рейтингу. Чим він менший, тим вище місце займає регіон (при складанні рейтингу використовувалися дані Укрстата) [26].

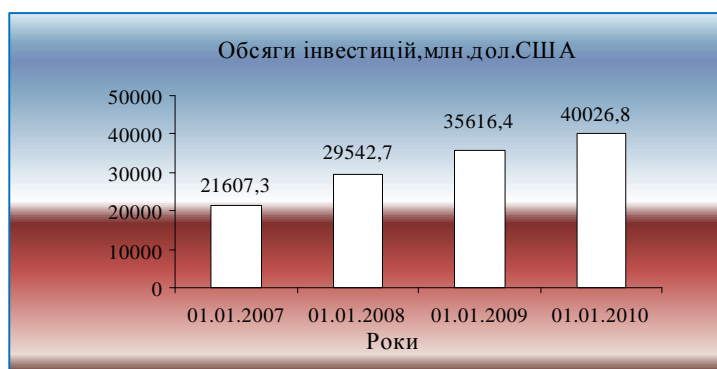

Рис. 2. Прямі іноземні інвестиції в Україну в 2007 – 2010 роках [25]

Якщо звернути увагу на розвиток інвестиційного ринку за рахунок приватизації підприємств сьогодні, то за даними Фонду державного майна України станом на 01.01.2013 року на приватизовані підприємства надійшло 10,8 млрд грн, 1,78 млрд дол, та 72 млн євро – з урахуванням курсу валют всього майже 26,4 млрд грн інвестицій. З них за договорами купівлі-продажу пакетів акцій підприємств 24,8 млрд грн, за договорами купівлі-продажу об'єктів незавершеного будівництва та малої приватизації – 1,6 млрд грн.

Залучення приватних інвестицій сприяє забезпеченню успішної діяльності підприємств та створенню нових робочих місць. Про це свідчать результати перевірок виконання умов договорів купівлі-продажу, які проводить Фонд держмайна. Як раніше повідомляв ФДМУ, за договорами купівлі-продажу державного майна, виконання умов яких Фонд державного майна перевіряв у 2012 році, новими власниками створено 1413 нових робочих місць. Причому, тільки 97 з них – на виконання зобов'язання про створення нових робочих місць, всі інші не були передбачені договорами купівлі-продажу [27].

За прогнозними оцінками Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011 – 2015 роки [28] джерела фінансування враховують державний та місцеві бюджети в інші джерела фінансування, а обсяги фінансування представлено у табл. 1.

Виконання Програми сприятиме досягненню основних макроекономічних показників розвитку України та повинно зміцнити до 2015 року її позиції на світових інвестиційних ринках. До кінця 2015 року планується залучити близько 52,2 млрд грн інвестицій в реалізацію інвестиційних, інноваційних та інфраструктурних проектів та сприяти зростанню інвестицій в основний капітал; зростанню інвестицій в нематеріальні

активи; притоку приватних, зокрема прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Фінансування Програми здійснюється за рахунок видатків державного і місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством. Орієнтований обсяг коштів, необхідних для виконання програми становить 65,45 млрд грн, зокрема коштів державного бюджету 13,25 млрд грн, зокрема, по роках: 2011 – 1,01 млрд грн, 2012 – 3,11 млрд грн, 2013 – 3,11 млрд грн, 2014 – 3,01 млрд грн, 2015 – 3,01 млрд грн.

Оскільки регіональні програми інвестиційної діяльності розглядаються як складові частини Програми, їх фінансування буде здійснюватись за рахунок місцевих бюджетів. Фінансування Програми планується здійснювати також за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій (Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Європейського банку реконструкції та розвитку, Європейського інвестиційного банку), а також банків та небанківських фінансових установ, якщо їхні пропозиції щодо фінансування завдань і заходів Програми будуть відповідати її меті [28].

Реалізація програм соціального та економічного розвитку України потребує залучення значних коштів. Внутрішні джерела фінансування дуже обмежені й використовуються переважно для підтримки життєво важливих для суспільства сфер економіки. Тому Уряд України приділяє велику увагу пошуку додаткових джерел фінансування розвитку економіки країни, одним з яких є міжнародна технічна допомога, основне завдання якої полягає у сприянні економічним та соціальним перетворенням в різних країнах, зокрема і в Україні.

Висновки та перспективи подальших розробок. За результатами проведеного дослідження можна сказати наступне.

1. Залучення іноземних інвестицій є важливим

Таблиця 1

Прогнозні обсяги та джерела фінансування

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, тис. грн	Зокрема за роками, тис. грн				
		2011	2012	2013	2014	2015
Державний бюджет	13253290,21	1010370,96	3110 928,92	3110561,88	3010709,84	3010718,61
Інші джерела	52200000,0	10200000,0	10500000,0	10500000,0	10500000,0	10200000,0
Усього	65453290,21	11210370,96	13610928,92	13610561,88	13510709,84	13510718,61

фактором розвитку економіки України в умовах її євроінтеграції, тому цей напрям потребує залучення, передусім, інвестицій, які можуть відігравати роль прискорювача інноваційних та інвестиційних процесів у більшості галузей національного господарства.

2. Політика стимулювання залучення іноземних інвестицій має здійснюватися за принципом надання пільг тільки тим інвесторам, інвестиційна діяльність яких відповідає найважливішим соціально-економічним напрямкам розвитку держави. Такий підхід забезпечить скорочення витрат держави на залучення інвестицій та сприятиме поліпшенню якості залучених ресурсів.

3. З метою збільшення обсягів вкладень західноєвропейських інвестицій, а також підвищення ефективності інвестицій для національної економіки необхідно переорієнтувати інвестиційну політику України з галузевих пріоритетів на розвиток соціальної інфраструктури регіонів. У цьому випадку основними пріоритетами інвестиційної політики мають стати модернізація виробництва, активізація інноваційних процесів, вирівнювання рівнів економічного розвитку регіонів.

В результаті вище викладеного можна зазначити, що перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з розробкою теоретико-методичних рекомендацій і обґрунтуванням напрямів розвитку процесів залучення інвестиційних ресурсів в Донецькій регіон.

Література

1. **Анискин Ю. П.** Управление инвестициями / Ю. П. Анискин. – М.: Омега-Л, 2007. – 192 с. 2. **Асаул А.** Систематизация факторов, характеризующих инвестиционную привлекательность регионов / А. Асаул // Региональная экономика. – 2004. – № 2. – С. 53 – 62. 3. **Змієнко М. О.** Система управління інвестиційними ризиками підприємств / М. О. Змієнко // Інноваційна економіка. – 2011. – № 1. – С. 162 – 166. 4. **Кучко-Бадіна В. А.** Аналіз впливу інвестиційних вкладень на економіку Донецького регіону / В. А. Кучко-Бадіна // Вісник ДонНУЕТ – 2010 – № 3 (47). – С. 279 – 284. 5. **Мамаев В. К.** Экономика и управление инвестициями в инфраструктуру региона: Монография / В. К. Мамаев. – М: ЮНИТИ, 2005. – 8 с. 6. **Мерзляк А.** Тенденції і закономірності формування та використання внутрішніх джерел інвестиційних ресурсів регіону / А. Мерзляк // Вісник Української Академії державного управління при Президентіві України. – 2002. – № 3. – С. 108 – 118. 7. **Онищенко В. А.** Инвестиционная политика региона : монография / В. А. Онищенко. – Д.: ІЭПИ НАН Украины, Юго-Восток, 2001. – 260 с. 8. **Райзберг Б. А.** Программно-целевое планирование и управление : учебник / Б. А. Райзберг, А.Г.Лобко – М.:ИНФРА, 2002. – 428 с. 9. **Ступницький В.** Роль податків у форму-

ванні інвестиційних ресурсів на рівні регіону / В. Ступницький // Региональная экономика. – 2002. – №3. – С. 157 – 161. 10. **Семенова Т. Ю.** Программно-целевое управление инновационным развитием региона / Т. Ю. Семенова // Проблемы современной экономики. – 2007. – № 3 (23). – С. 65 – 68. 11. **Соціально-економічне становище** Донецької області за січень-вересень 2010 р. – Донецьк, 2010. – 133 с. 12. **Удалых О. А.** Управление инвестиционной деятельностью в промышленном регионе : Дис.... канд. экон. наук : 08.02.03 / НАН Украины, ІЭП. – Д, 2002. – 188 с. 13. **Федорчук Ю. М.** Логистическая концепция управления потоками инвестиционных ресурсов через систему свободных экономических зон : Автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05. – Саратов: Саратовский гос. техн. ун-т, 2001. – 22 с. 14. **Филин С. А.** Механизм реализации инновационной политики / С. А. Филин. – М.: ИНИЦ Роспатента, 2005. – 286 с. 15. **Якуба Д. С.** Підвищення інвестиційної привабливості Донецького регіону / Д. С. Якуба, А. В. Мешков // ДОНБАС – 2020: перспективи розвитку очима молодих вчених, 24 – 26 квітня 2012 р. / Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. – Донецьк: ДонНТУ, 2012. 16. **Яскевич А. Й.** Стан та перспективи розвитку сукупності методів мінімізації інвестиційних ризиків в Україні [Електронний ресурс] / А. Й. Яскевич. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua>. – Назва з титулу екрана. 17. **Інвестиційна привабливість** Донецької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blog.scm.com.ua/ua/2011/10/21/investitsiy-na-privablivist-donetskoyi-oblasti/>. – Назва з титулу екрана. 18. **Головне управління статистики у Донецькій області** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.donetskstat.gov.ua/> 19. **Донецький саміт** залучає інвестиції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yakiyev.com/news/block-1281/>. – Назва з титулу екрана. 20. **Підтримка розвитку ділової спроможності українських малих та середніх підприємств – міжнародний аспект: проект Європейського Союзу** [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва. – Режим доступу : http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=118785&cat_id=57081. 21. **Інноваційний потенціал: сучасне становище і перспективи розвитку** : монографія / В. Г. Матвейкин, С. И. Дворецкий, Л. В. Минько, В. П. Таров, Л. Н. Чайникова, И. О. Летунова. – М. : „Издательство „Машиностроение-1”, 2007. – 284 с. – С. 78. 22. **Зелений О. А.** Активізація інвестиційних та інноваційних процесів / О. А. Зелений // МЕРКУРИЙ. – 2010. – № 7. – С.43 – 45. 23. **Ландарь І.** Особливості залучення іноземних інвестицій в Україну

/ І. Ландарь – К.: Знання. – 1998. – с. 12. 24. **Лазарева Т.** Оцінка і підвищення інвестиційної привабливості підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://do.gendocs.ru/docs/index-23260.html>. – Назва з титулу екрана. 25. **Державна** служба статистики України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>. 26. **Кухта П.** Рейтинг економічного розвитку регіонів України [Електронний ресурс] / П. Кухта. – Режим доступу : <http://real-economy.com.ua/publication/ratings/8006.html>. – Назва з титулу екрана. 27. **Фонд** державного майна [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Фонду державного майна – Тестова версія. – Режим доступу : <http://www.spfu.gov.ua/layouts/SPFUSiteDefinition/AnnouncementDetails.aspx?ID=137>. 28. **Державна** цільова економічна програма розвитку інвестиційної діяльності на 2011 – 2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.afp.org.ua/ua/laws/strategiyi/derzhavna-czilova-ekonomichna-programa-rozvitku-investicijnoyi-diyalnosti> – на -2011%E2%80%932015-roki.html. – Назва з титулу екрана.

Светлична Т. В. Інвестиційна привабливість Донецького регіону: проблеми та перспективи

У статті обґрунтовано теоретичні положення та практичні рекомендації для вирішення наукової задачі активізації процесів залучення західноєвропейських інвестицій в Україну, використання яких дозволить прискорити процеси інвестиційно-інноваційного розвитку національної економіки, в цілому, та Донецького регіону, зокрема за рахунок переорієнтації інвестиційної політики України та її відходу від галузевих пріоритетів на розвиток соціальної інфраструктури регіонів.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні ресурси, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, процес залучення інвестицій, інвестиційна політика, обсяги інвестиційних вкладень, ефективність інвестицій, інвестиційно-інноваційний розвиток.

Светличная Т. В. Инвестиционная привлекательность Донецкого региона: проблемы и перспективы

В статье обоснованы теоретические положения и практические рекомендации для решения научной задачи активизации процессов привлечения западноевропейских инвестиций в Украину, использование которых позволит ускорить процессы инвестиционно-инновационного развития национальной экономики, в целом, и Донецкого региона, в частности, за счет переориентации инвестиционной политики Украины и ее отхода от отраслевых приоритетов на развитие социальной инфраструктуры регионов.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционные ресурсы, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, процесс привлечения инвестиций, инвестиционная политика, объемы инвестиционных вложений, эффективность инвестиций, инвестиционно-инновационное развитие.

Svetlichnaya T. V. Investment Attractiveness of the Donetsk Region: Problems and Prospects

In the article theoretical positions and practical recommendations are reasonable for the decision of scientific task of activation of processes of bringing in of the West-European investments to Ukraine, the use of that will allow to accelerate the processes of investment-innovative development of national economy, on the whole, and the Donetsk region, in particular, due to reorientation of investment politics of Ukraine and her walking away from branch priorities on development of social infrastructure of regions.

Key words: investments, investment resources, investment climate, investment attractiveness, process of bringing in of investments, investment politics, volumes of investment investments, efficiency of investments, investment-innovative development.

Стаття надійшла до редакції 16.12.2012

Прийнято до друку 20.02.2013